

J E L E N K Ö R.

80. szám

Pest, szerda october 7^{ka}

1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (az urbéri fölrás; kinevezések; templomszentelések 's a' t.). Ausztria, Anglia (az Examiner trónbeszéd parodiája; O'Connell utja 's beszédei). Fraxciaország (Pepin uja fogva, Jaffrenou megidézve, Armand Carrel 's a' t.). Spanyolország (uj ministeriumi Mendzabal fölrása, junták viselete, hadi hírek 's a' t.). Oroszország (kalischi pompa vége). Törökország (Selicar Boda, Ferik Ahmed utazási célja). Olaszország. Elegyhírek. Gabonaár 's Pénzkelet.

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony. Sept. 28, 29. és 30dik napjain tartott kerületi ülésekben azon határozathoz képest, hogy az adó fundusát (vagy alapját) rendeltetésétől elvonni nem szabad, ezen elynek különbség nélkül mindenkiére kiterjesztése tekintetéből, megállapítva lón: hogy mindazon urbéri telek és föld, mellyek az urbér behoztakor akár mint népesek akár mint elhagyottak összeíratlak, vagy később telepítették (a' mennyiben természeti viszontagságok által használhatlanokká nem lettenek) a' törvény kihirdetésekor szorgalmasan irassék össze 's népesítették minden módon a' megyék által eszközöltessék. Addig pedig míg a' meglepülés eszközöltetnék, az illy pusztá telektől az fog adózni, ki azt használja.

Az urbéri tárgyban legujabban fölküldött fölrás következő:

Fels. Császár, és ap. Király, Legkegyelmeseb Urunk! A' közelebb mult aug. 19kén ujabban felterjesztett törvényczikkelyek iránt ugyanazon hónap 23kán kiadott k. kir. Választ tanácskozás alá vévén, mindenek előtt nem titkolhatjuk el hazafiai sziveinknek abból eredő újabb fájdalomt, hogy bátor minijárt a' jelen Országgyűlés kezdetén fölterjesztettük, 's több ízben is említett utóbbi Felírásunkban is megújítottak azon nemzeti köz és méltó ohajzást: hogy a' magyar nyelvet kétségtelenül illető elsőség tekintetéből az Ország Rendeihez intézendő k. kir. Válaszok magyar nyelven beszéttassanak el, 's a' törvényczikkelyek is magyarul szerkesztve alkottassanak; bátor továbbá Felséged f. e. aprilis 9kén költ kir. előbbi kegyelmes Válaszában arról méltóztatott az Ország Rendeit biztosítani, hogy f. e. febr. 26diki Felírásunknak a' magyar nyelvet érdeklő részére kegy. Válaszát legelső alkalommal kiadni méltóztatik: ez most is nem csak nem történt meg, sőt inkább a' magyar nyelv iránt tettama' buzgó és igazságos kívánság a' kir. újabb Válaszban csak érintve sem levén, ebben a' hivatkozás is mind csak a' diák szerkesztés szavaira tételik. Mellyhezképest nemzeti lételünk fenmaradásával, polgári boldogságunk gyarapodásával, és Hazánkunk is díszével a' magyar nyelv virágzását, és a' törvényhozási uton is első helyen állását egybe kapcsolván, 's ezek képzetét egymástól elválaszthatónak sem tartván, abeli mindmélto mind igazságos kívánatunkat, mellynek szorgalmazásával soha fel sem is hagyhatunk, hogy t. i. Felséged azokat, mellyek 1833ki mart. 30án, 1834ki május 28án, és f. e. febr. 26án, 's aug. 19kén általunk e' részben fölterjesztettek, teljesíteni, 's ekép a' fejlődne előtt igazságot sürgető hív magyar nemzetet megörvendeztetni méltóztatassék, ismételve megújítjuk.

Egyébiránt az urbéri tárgyban alkotandó törvényekre nézve további megállapodásunkat következőkben foglaljuk, úgy mint: A' Hdik és következő törvényczikkelyekben előforduló „Alsó Tótország“ nevezetét olly országos határozásnak, mellyet többé változtatni nem lehetne, mind a' nyilván tartott visszalepési órásnál, mind pedig annál fogva sem ismerhetjük meg, mivel az Ország Rendei és a' Fejedelem közötti értekezések természete is azt hozza magával, hogy mintán Felséged az elibe terjesztett országos megállapodásnak a'

bánsági Vármegyék nevezetét érdeklő ágát el nem fogadva, ezt az országgyűlési további értekezés utjára igazítottá-vissza, ezzel a' szinte azon természetű másik tárgy, úgy mint: az „Alsó Tótország“ nevezet iránt is az országgyűlési további értekezések utját kétségtelenül, és egyiránt felnyitotta: azért is, ellenvetésül nem szolgálhatván e' részben az is, hogy az úgy nevezeteni kívánt „Alsó Tótországi“ 3 vármegyében a' jobbágytelki állományok mindenütt egyenlők; mivel ezen körülmény a' bánsági 3 vármegyére nézve is egyiránt fordul elő, sőt Pozsega vármegyében, ha bár a' telki állomány közé tartozó holdak száma nem is, de a' holdak ölei száma a' más két vármegyétől nevezetes mennyiségben különbözik; az 1715: 92dik és 1751: 23dik törvényczikkelyek rendelkezéséhez is ragaszkodva, a' kegy. kir. válaszi javaslatot továbbá sem fogadhatjuk el. A' Hdik törvényczikkely 4dik §i 2dik szakaszára a' kegy. kir. válaszi javaslatot elfogadva, őt hogy az „elbecsülés“ szó értelmére nézve minden kétség és homály eltávoztathassék, nyilvánosan kifejeztetni kívánván azt: hogy azon elbecsülésen, mellynek alkalma kor a' földesúr a' jobbágyinak ingyen adott épületifák árát az általános becsárból levonhatja, egyedül a' Hármaskönyv 150 rése 40dik czimjének rendelete következtében történő elbecsülések eseteit érteni kelljen, a' jelen szakasz szerkesztését változtatni így kívánjuk: „Azon helyeken pedig, mellyeknek határiban az uraság erdejében annyi épületi fa található, hogy abból az erdei rend sérelme nélkül eladni lehet, 's a' jobbágyoknak az Urbér, vagy következett urbéri rendbeszedések, vagy pedig a' divatozó szokás szerint ingyen épületi faizás haszonvétele engedtettem, a' földesúr további is az eddig gyakorlatban volt 's ennél nem nagyobb mennyiségben jobbágytelki vagy urbéri zsellérház, és istálló fedelére (ide nem értvén azonban a' sindelyt, és deszkát) a' szükséges fát ingyen adni köteles, egyedül a' Hármaskönyv 150 rése 40dik czikkelyének rendelete esetében történő elbecsüléskor szabadságában fog állani a' földesúrnak az, hogy a' jobbágyinak ingyen szolgáltatott épületi fák árát a' becsár általános sommájából levonhassa.“ Egyébiránt, a' jelen 4dik Szécsen 5dik szakaszában valamelly változásnak szükségét annál fogva nem látjuk, mivel abban nyilván kifejezve van az, hogy a' 4dik §. 2dik szakaszabeli esetekben az épületi faizás haszonvétele a' jobbágyokat a' határkivüli uradalmi erdőkből is fogja illetni. A' Hdik törvényczikkely 7ik §re az országos eddigi szerkesztés, és a' k. kir. válaszi javaslat között főképen annyiból állván a' különbség: hogy ezen javaslat szerint a' jobbágy boltjának haszonbérbe szabad adásától, a' helybeli és külföldi lakosok pedig haszonbérbe szabadon vehetésétől elzártnának, chez továbbá is azért nem járulhatunk, mivel meg vagyunk győződve arról, hogy a' boltnyitás, vagy kibérlés szűkebb korlátok közé szorításával ezen egész intézkedés egy részről a' nemzeti szorgalom és kereskedés gyarapítására irányzott czélatnak nem felelne meg, más részről pedig a' jobbágyokra nézve jótékonytátát nagyobb részint elvesztvén, pénzének boltok építésébe fektetésére is nagyon csekély ingerül szolgálna. Egyébiránt semmi okát nem látjuk annak, hogy azt, ki már helybeli lakos, a' jobbágy így a' földesúr által is lakosnak befogadtattott, a' jobbágy boltja kibérlésétől eltiltani, vagy erről más helyen rendelkezni miért kellene? továbbá meg levén szabva az is, hogy a' helységben lakossággal nem bíró melly idegennek tiltassza el a' bolt-kibérlést a' földesúr? ezze' csak a' földesúri önkény, nem pedig a' jus korlátoztatik. Végre a' §. utolsó szakaszában azért levén szükséges a' boltjust gyakorló Községekről nyilvános rendelést tenni, mivel illeten község több találkozáván, ezeket törvényes rendelet nélkül hagyni, 's a' földesurak jusánál szeleesebb jus gyakorlatával mintegy felruházni nem lehet; de ott is, hol eddig a' boltoktól semmi taksa nem

fiztetett, a divatózó szokást azon elvnel fogva kellvén meghagyni: hogy a jobbágy sorsa az eddiginél rosszabb ne legyen, ezen utolsó szakasznak előbbi szerkesztését általánosan megtartani kívánjuk. A Vldik törvényczikkely 15 §. 15 szakaszára: A községek bírái választatásának a k. kir. választásban javasolt azon módjához, hogy hozandó törvénnyel ezutánra is mindenütt és egyránt csak az eddig divatozott gyakorlatot hagyassék meg, annál fogva sem járulhatunk ugyan, mivel a törvényhozásnak hábr méltó figyelemmel lennie kell is a községekben fenálló szokásokra; feladásinak mindazáltal egyik fő ágát az teszi, hogy e részben is a bécsuszott visszaélések és helytelen korlátozások elhárításával állandónl megtartandó rendet szabjon. Ennek eszközése tekintetéből azonban abban állapotunk meg, hogy mindenütt, hol az eddig divatozott gyakorlat szerint a helybeli lakók összessége minden különbség nélkül folyt az előjárók választásába, ezen mód továbbá is tartassék meg, egyébutt pedig, hol eddig bármely különböző választási módok divatoztanak, közönséges szabályul jövére az szolgáljon, hogy minden helybeli lakos, kinek a helységben, vagy annak határában háza vagy egyéb fekvő birtoka van, az előjárók választásakor szavazattal bírjon, s ennél fogva az említett 15 §. 15 pontját ekép kívánjuk módosítani: „A község bírája a földesúr által kijelölt legalább három alkalmas lakos közül, az eskütt-emberek pedig, és kisbírák minden földes úri kijelelés nélkül, esugyanmindezek mindam azok olly helyeken, hol az eddig divatozott gyakorlat szerint a helybeli lakosok összessége minden különbség nélkül befolyt az előjárók választásába, továbbá is azon módnak megtartásával, egyébutt pedig, hol eddig bármely különböző választási módok divatoztanak, minden a helységben, vagy annak határában házat, vagy egyéb fekvő javakat bíró, és a választáson jelenlevő helybeli lakosnak egyenként számítható szavazatával esztendőnként fognak választani; a közbirtokosakra nézve a bíró-választás iránt az rendeltetvén különösen, hogy ha azok magok közt három nap sem egyeznének meg a kijelendők iránt, illy esetben az illető szolgabíró a községnek bíróságára alkalmas három személyt választás végett terjesszen elő.“ A Vldik törvényczikkely 3dik §-re: Mind azert, mert az itt kérdésben levő visszahelyeztetés tárgyában a szolgabíró és eskütt által hozandó végzés a megyék közgyűlése által fogván megbíráltatni, ezzel a felek biztosításáról elégséges gondoskodás van; mind pedig azert, hogy az úrbéri alsóbb és felsőbb ítélőszékek hatóságától és szorgalmától biztosan reményli a törvényhozás, hogy kötelességökben pontosan eljárván az úrbéri utbeli igazság-szolgáltatás hosszú időre terjedő s késedelmes nem lesz; mind végre azert is, mivel az úrbéri és a polgári sommás visszahelyeztetések között azon tetemes különbség van, hogy az utóbbiakban a kérdést, ha ez a szabadon szinte felhagyott törvény rendszer útjára kerülne is, a rendszerinti törvényes ítélőszékek itelik el: az elsőbkekben pedig az úrbéri úton is a kérdést épen magok azon úrbéri ítélőszékek itélnék el, mellyek a folyamodás útján is hoznák az ítéleteket; arra, hogy a szerkesztésben a folyamodás útja is nyilván felhagyassék, nem hajolhatunk. Az 5dik § 3dik szakasza a) pontjára az iránt, hogy a 60 fton tul nem terjedő kárra nézve hozott végzéstől a megyék törvényszékére birtokon kívül történjek a feljebbvitel, a k. kir. választásban sem tétetvén észrevétel, és így azon mód továbbá is maradjon; mi illeti a 60 fton felül terjedő károk iránti feljebbvitelt, attól, hogy illy esetekben az úriszékek ítéleteitől az illető felet: „Törvények értelméhez képest“ illesse a feljebbvitel, annál fogva nem távozhatunk el, mivel azon felül, hogy minden ollyatén kár iránt indítandó pereket úrbéri útra hárítani mind igen alkalmatlan, mind céliránytalan volna, a károk megítélése tárgyát mint nem is a földes-úr és jobbágy közötti viszonyokból folyó állapotot egyenesen úrbéri útra, és így az úrbéri ítélőszékek elébe tartozó tárgynak sem tartjuk, s az, hogy róla meg is e helyen rendelkezünk, egyedül azon nézetből történt, hogy a károk esetei gyakoriak, és majd nem mindennapiak levén, kivált a jobbágyok itt az úrbéri törvények sorában együtt, és egyszerűen láthassa és tudhassa azt is, hogy a kártételek eseteiben mind reá, mind földes-úrra nézve a törvénynek rendelete miből áll. Ugyanazon 5dik § 4ik szakaszára szinte a feljebb okoknál fogva nem egyezhetünk meg ugyan abban is, hogy ezen § ama szakasznál, és a vétekhez mérsekledő büntetés alá vettessék“ berekesztetvén, a

következő többi sor kihagyassék, s e részben még azon tekintet is figyelmet érdemel, hogy ha e szakasz szerkesztése aképp módosíthatnék, ennek majd olly magyarázatú értelme is tulajdoníthatnék, mintha t. i. a jobbágyoknak, vagy eselédeknek a jelen §ben érdeklött tetemesebb, és minden esetre köz fenyték alá tartozó vétségiket azon földesurak is úriszéken ítélnék meg, kik különben vérbírósi juss gyakorlatával felruházva nincsenek, mindazáltal hozzá járulván, hogy itt a „Törvényszék“ nyilvános megemlítése hagyassék ki, a jelen szakasz utóbbi sorai szerkesztését így kívánjuk módosítani: „A jobbágyok, vagy eselédok által elkövetett tetemesebb áthágások megfenyítése a büntető rendszerinti ítélőszékekre tartozván.“ Végre mi illeti Felségednek a jelen Országgyűlés közelébbi berekesztése iránt nyilatkozottat kegy. akaratját; őszinte egyenességgel ki mondjuk, hogy azon fejedelmi nyilatkozás bennünk az egész hazát érdeklő s nagy fontosságú tekintetknél fogva szorgos aggodalmat okozott. Ugyan is forrón ohajtottuk, hogy miután olly régi s ismetelve szorgalmazott kívánata az a nemzetnek, hogy a köz-igazgatást, az igazság-kiszolgáltatást és az Ország belső elrendezését tárgyazó törvények rendezése, javíttatása, és a mennyiben szükséges azokhoz, miiket az idő körülményei megkívánának, alkalmaztatása már valahára történjek meg; miután az Orzágnak 1790/1ben egybegyülekezett Rendei mind azon tárgyat, mind a törvényeken ettett többszörös sérelmeket, mind pedig a Nemzet legjelesb kívánatit országgyűlési értekezés, és egyezkedés útján felvetve orvosoltatni, és teljesíttetni kívánták, dicső emlékü Hdk Leopold király vette javaslatba azt, hogy mind azok rendszeres úton vétessenek intézet alá; miután továbbá az 1790/1: 67dik törvényczikkely rendelete folytában el is készített rendszeres munkák több mint 30. évig föl nem vételevertek mind addig, míg azokat az idők, és körülmények tetemesb változása miatt újra kidolgoztatni kelle; miután végre a jelen Országgyűlést a néhai Felségnek atyai gondoskodása azon célra határozta, hogy a kidolgozott rendszeres munkák országgyűlési tanácskozás alá vételéből böles törvények hozassanak, s arról, hogy ez a néhai Felségnek eltökélt akaratja legyen, a Nemzet 1833dik aprilis 16án kiadott kegy. Válasza által is biztosítottat, a jelen Országgyűlés eleibe tűzött minden tárgy általánosan bevezetvén, iránta törvények is alkottattak volna. Azonban fájdalmasan látjuk, hogy most a jelen Országgyűlésnek közelébbi berekesztése egyedül azon kijelentéssel adatik tudtunkra, hogy az összesedett sérelmek s kívánatok, és a szokottaknak mondott országgyűlési egyéb tárgyak, terjesztessenek föl, a haza boldogságát melyen érdeklő egyéb tárgyaknak a törvényhozás útján mikori elintézéséről s az e részben többször ismételt fejedelmi ígéreteknek bizonyos és tettegi teljesítéséről pedig csak említés sem tétetik, s a Nemzetnek, mely bajainak illy hosszasan halasztott orvosoltatásán méltán aggódik, semmi biztosítás, semmi nyomos vizsgálat nem nyújtatik. Ha tehát a k. kir. Válaszban felhozott okok s különösen az adózó nép javának tekintete szükségessé teszik is azt, hogy az úrbéri törvények tettegi behoztatása a többi rendszeres munkálat végső befejezése ne halasztassék el, hanem azoknak kir. megerősítettése után a jelen Országgyűlés berekesztessék, mindazáltal ebben a nemzet ki kívánat tekintetéből is csak egyedül azon világos, és tettegi teljesítendő kötelek mellett nyugszunk meg: hogy a) Valamint Felségednek dicső emlék. Atyja is 1833diki apr. 16dikan költ kegy. Válaszban már nyilván megismerte azt: hogy az Ország köz javának előmozdítását s bajainak orvoslását hazamosabb és bizonytalan időkig elhalasztani nem lehet, sőt ki nyilatkozatá, hogy ezen elhalasztás szándékában sem állott, úgy most a Nemzet világos törvénnyel biztosítsassék arról, hogy a köz boldogság gyarapítását tárgyazó törvények alkotása végett az Országgyűlés a lehető legrövidebb idő alatt, ismét össze fog hívatni, sőt ezen jövére Pest városában tartandó Országgyűlésnek minél közelebbre rendelőndő határnapja is, azon most alkotandó törvényben nyilván jelentessék ki. b) Magunk érezzük és tudjuk legjobban azon bajokat és hiányokat, mellyeknek sulya legerozhetőbb, s a mellyek tüstenti előleges eligazítást és orvoslást kívánnak, szükségességnek látjuk tehát, hogy azon egy részben már ki is jelelt tárgyakon kívül, mellyek az úrbéri törvényeknél olly szoros kapcsolatban állanak, hogy törvény általi elhatározások nélkül magokat az úrbéri törvényeket sem lehetne célirányosan

végrehajtani; némelly minélelőbb meghatározandó tárgyak iránt, mellyek a' Nemzet kívánságának és hazánk közjavanak tekintetéből halasztást nem szenvednek, még e' jelen országgyűlés alatt törvények alkottassanak, 's Felséged által szinte az úrbéri törvényekkel együtt kegyelmesen erősíttessenek-meg. Végre e) Soha, és semmi tekintet alatt nem távoztatható el az 1790/1: 13dik törvényczikkelynek ama' világos rendeletétől, hogy az Ország sérelmei minden Országgyűlésen együl egyig és multhatlanul orvosolva enyésztesseken-el; méltán kívánjuk, hogy Felséged a' már felterjesztve levő, 's ez által is még fölterjesztendő minden sérelemre és törvényes kívánatra kir. megnyugtató kegy. Válaszait a' jelen Országgyűlés alatt kiadni méltóztassék. Kik egyébiránt 's a' t.

Ó cs. kir. fősége gróf Reviczkyhöz, mint a' magy. kir. sz. István-rend kancellárjához sept. 24kéről Teplitzből intézett kabineti legfensőbb irata szerint Pèchy Imrét, a' hétszemélyes tábla közbiráját, tekintvén több mint 50 esztendei hiv és hasznos szolgálatit, az említett jeles rend kis keresztségével méltóztatott megvigasztalni.

Ó cs. kir. fősége f. eszt. martz. 26ki legfensőbb határozata szerint katonai határszéli ügyvéd Marusi Sámuel erdélyi udv. agenssé méltóztatott kinevezni.

A' pesti kir. egyetem october 31kén tartá illő egyházi ünnepiséggel az idei iskolai év megnyitását. A' sz. lélek-meghívás 's mise-áldozat után, mellyet az idéni nagyságos rector Beresik János apát 's kir. tanácsnok ur végzett, — a' magyar egyetem is követvén azon díszetes szokását egyéb europai tudományos testületeknek, mellynél fogvást az iskolai leczkéknék valamelly tudományos értekezést szoktak előre bocsátani, tudós Fillinger Leopold ur az ujsz. frigyti tanulmányok nyilvános oktatója, 's a' theologiai kar ez évi dékánja, mint kíta' szónoki hivatal ez évben illet, tágas isméretet bizonyító diák beszédet tartott a' fölött: hogy a' hajdani és mostani philosophia a' vallás és tiszta erkölcs tanítására elégtelen, és Jézus reliigiója minden eddigi philosophiai rendszernél főségesebb. — Délben a' nagys. rectornál lakoma 's áldomások következtek.

A' nm. m. kir. udvari Kamara Kapnikra erdő-sáfárrá Apostol Aloiz Laposbányán volt főerdőszt nevezte ki; Novotny Ferencz Gyökésen volt erdőszt Vizokára a' szénhivatal irnokává, Prötschl Józsefet végre Gyökésre erdösszé. — Visnyei János Ó-falván volt sómázsamester meghalt. — Az erdélyi kir. kincstárnál egy bányászati titoknokság megüfölt. (kir. kam. tudósítás.)

Kevermes sept. 22kén. Csanád vmegye főispáni helytartója Tököly Péter ur, Kevermes nagy terjedelmű pusztáján már 20 év óta letelepült 's most 1700 főre menő lakosok neveltetési szomorú sorsát atyailag érezvén, miután a' lelkeszt-tartásról nagylelkűen gondoskodék, ön költségin templomot építtetvén, azt díszes oltárral, szószékkel 's minden szükséges készülettel gazdagon ellátta. Ez új egyház a' kevermesi magyar ajku hivek nagy öröme-

re, több ezerre menők jelenlétében sept. 20kán föl is szenteltetvén, az Isten dicsőségére 's lelkek épületére méltó pompával fölavattatott. Kevermes lakosi fönnevezett földesuroknak e' jeles tettért az egész Haza színe előtt forró hálájokat nyilatkoztatják, egyszersmind szívből kívánják, hogy e' megye roppant pusztáin lakó hasonsorsu más alattvalókat is minélelőbb illy szerencse vigasztaljon meg. Ugyan sept. 20kán szentelte föl a' győri püspök mélt. Juranics Antal ur személyesen azon új díszes, 's bármely városban is méltó helyet foglalható egyházat, mellyet Börési helységbeli (tartozik a' győri püspökségi urodalomhoz) alattvalóinak a' már összedüléssel fenyegetőzött régi kápolna helyébe építtetett. A' derék püspök urnak a' vallás és emberiség iránt gyakorlott számos érdemeire nézve ez egy újabb böcsös tanu-émlék.

A U S Z T R I A.

Töplitzbe sept. 26kán megérkezett az orosz császár, 's más nap estve az orosz császárné, 's porosz király ö főségeik is 's így Töplitzben most következő idegen uralkodóházi tagok vannak egybegyűlve: az orosz császár, Olga cs. nagyhercezegasszony, a' porosz király, a' porosz koronahg. hitvesestül; Vilmos porosz kir. hg. (a' király testvére) hitvesestül, Erzsébet porosz kir. hg. asszony és Adalbert, Valdemár, Károly és Albrecht porosz kir. hgek; a' cumberlandi hg.; Fridrik August szász kir. hg. hitvesestül; a' szász-weimari nagyhg.; a' luccai hg. hitvesestül; meklenburgschwerini nagyhg. hitvesestül; szász-altenburgi hg. hitvesestül; Mária hgasszony; szász-meiningeni uralkodó hg.; nassaui uralk. hg., a' nassaui hg. asszony; és a' reusz-greizi uralk. hg. A' szász király 27kén már elutazott Töplitzből.

A N G L I A.

Aduk azon elferdített trónbeszédet, mellyet a' Times a' toryk értelmében költött, itt következik egy másik még, mellyet az Examiner, igen sok észtehetségű lap közlött: „Lordok és uraim! Nagy gyönyörűségemre van, hogy e' hozzászas ülésben valamennyien kifáradtak, 's bölcseken arra határozták magukat, hogy minden nyilvános ügyet félre tegyenek, ismétli összejövetelünkig. Bátyámat Ernesztet (Cumberland hget) Kallischba küldöttem, részint hogy takarodjék láb alul, részint hogy bizonyosakká tegye a' külső fejdelmeket ohajtá-omról, mellyel az egyetértést köztünk fentartani akarom. Nagyon reménylem a' köztünk fennmaradását. — A' spanyolok folyvást gyilkolják egymást szokás szerint; tudják Önök, hogy én a' spanyol királyné részére állottam, 's úgy segeljen! uraim, ki kell belőle gázolnunk, a' meny nyire tőlünk telhetik. Már régen véget vetni próbáltunk a' rabszolga-kereskedésnek 's mondhatom, hogy ha el nem sült is, elég pénzünkbe telt.

Valahára megegyeztek Önök a városügy-javítást tárgyazó rendszabályban. Szivemből örülök, hogy szívódásuk e tárgy iránt megszűnt, 's teljes lelkemből reménylem, hogy soha sem fogok róla többé valamit hallani. Irlandi alattvalóim mostani jó viselete kedves előttem; én valóban egyetlenegy sem akasztatok fel örömeim közülök, bár csak a' gazok csöndesen maradnának. Uraim az alsóházban! Le vagyok Önöknek kötelezve azon készségért, mellyel a' status-költségeket megajánlották. Szerencsések voltak Önök nagy tökélyt olcsó föltételek alatt kölcsönvehetni. Lordok és uraim! Minél hamarább kimennek Önök falura, annál jobb mindenik részre nézve 's a' t.

Londonban nem régiben (14-én este) buscút vett barátitól az igen tisztos Wolff József, Uj térítőnek szándékozik Timbuctuba. Ő Afrika zelsejibe fog utazni, 's a' jó reményfokon keresztül visszatérni. Elszátnak nyilatkozott, hogy mint nemzete (a' zsidó) keresztyen térítője élni 's halni kész, 's az angol egyház mintájára keresztyen egyházat alapítani Jeruzalemben, 's a' gírával 's imádságokkal zsidó nyelven, atyafiai megtérítésekre. Szép szándék, bár kívánt fogantatú legyen apostolkodásának sikere. Csak a' keresztyénség nyugalmas józan terjedésével fog az emberiség kellő pontjára fejteni 's emelkedni.

O'Connellt Newcastleben is szintolly ünnepelesen fogadják, mint Manchesterben. Érkezése számos népet csodított a' városból ki, melly közt sok küldöttség is volt a' közel városokból felirásokkal. A' nép ki akará lovaít fogni a' kocsiából, de O'Connell nem engedé, 's hathatósan oda nyilatkozott, hogy ha ez megtörténik, azonnal oda hagyja szekerét; mert nem tűrheti, hogy ember, baromi dologra vagy foglalatosságra alacsonyodjék. A' megjegyzésnek kívánt sikere volt. Lakoma közben az előtűlő az O'Connellre köszöntött áldomáskor Wellington meggyőzőjének, 's a' lordok háza Hannibal ante-portas-ának nevezé őt. O'Connell beszédében a' lordok házáról azt jegye meg, hogy nem akarja tagadni, mikép az régi időkben hasznos volt az országnak, 's valóban használt is, mint a' kalapács, mellyel régente szöveget csináltak. „De, hozzá tevé, a' törvényhozói műzserséget szintűgy megjavítottuk, mint az ipar erőműveit.“ Anglia történeteire emlékeztetvén, ismételve mondotta, hogy ő nem kívánja ugyan a' lordoknak I. Károly vesztőhelyét, de megtörténhetnék, hogy 170 angol pair még egyszer úgy volna kénytelen málhástul megiramítani, mint egy másik Stuart. „Ha sérelmiteket osvoslani kívánjátok, eltűritek e, hogy egy zsvány csoport, bármel nevű legyen is az, olly megvetéssel fogadjon benneteket? Egy szóval én gazoknak nevezem

e' lordokat. Nekem nem kell kövezeti torlaszték zendülésre; de állhatatosságot ajánlok nektek 's fáradhatlan izgatást, míg intézvényitek javittatását megnyeritek. Öst. Beob. O'Connell innen Edingburgba menend, honnan Belfaston által honjába térend. Az Allg. Ztg. következő bévezetéssel adja O'Connell mostani utját 's beszédeit északi Angliában és Skótzsiában: Hogy-O'Connell, az irlandi, a' pápista O'Connell, — most Angliában a' nap csudált emberévé lett; hogy ő, ki csak kevés év előtt tartózkodva foglalta helyét el az alsóházban, most nem csak mint elhatározó vezér áll e' házban, hanem egyszersmind mint valamely Grey, Brougham, 's a' t. 's más régóta elismért népszerűségek, diadalmasan hivatik meg ő Anglia városiba, 's a' püspökiektől és protestans disszenterektől váltogatva vendégeltetik, ez igen díszes tünemény, 's a' nyilvános vélemény olly hatalmas fordulására mutat Nagybritanniában, hogy nem fogják rossz néven venni, ha manchesteri második beszédéből is közlünk némelyeket: — „Nem csekély személyességem az, úgymond, mellyre czéloz az imént elhangzott tetszés, melly a' ma összegyűlt ezektől erede. Nem, az ügyre magára czéloz az, melly engem is hatalomban tart, mellyért törekszem 's harcolok. Én csak szalmaszál vagyok, mellyet a' folyam hajt, 's melly csak a' nyilsebes folyás (Strömung) hatalmára mutat; de a' szalmaszál olly kevéssé vezérli a' folyamot, mint én a' népet. Én csak mutató vagyok a' néplélek óráján, 's dicsőségemnek tartom, hogy e' mutató lehetek. (tetszés.) Soha sem estem hazámon kétségbe, pedig még is mikorszülettem, sőt lét éj fekvékazon. Az angol nép nem ismért bennünket; nem tudta, hogy az irlandi rabszolgák sziveiben olly tiszta szabadságszeretetés lobog, minő csak Sidneyvel vagy Hamptonnal a' vesztőpadon valaha véredek. Miért hajlabb most a' két nép egymáshoz mint valaha? mert egymást jobban kezdi ismerni. Én is, mint irlandi, mint született rabszolga, — büszkén dicséketem vele, hogy nem csak saját honosim békőit tördeltem le, hanem még romjaikat is arra használtam, hogy azokat Anglia éinyomóji fejéhez sujtsam. (harsogó tetszés). Anglia nem hasztalan hívá segítségül Irlandot a' véres csatákban, hol Anglia zászlója meteor (légtünemény) gyanánt világitott az ütközet kengőze fölött. Szintolly hű leend hozzá e' véretlen szellemi harcban is, melly mostan kezdődött, 's folyvást tart. — „A' felsőház javittatása“ e' beszédben is a' főpont. O'Connell a' két ház mostani összeütközésének azon okát mondta, mert utóbbi időkben az alsóház egyedül a' felsőház küldötteiből állott, 's csak most kezd a' nemzet valódi képviselőiből alakulni. Említi ezután a' lordok viseletét az általok

elvetett, vagy megcsontított törvényjavaslatoknál. — „A' lordok viselete, ugymond, ezen 's más hasonló dolgokban a' „furesa emberek társasága“ történetére emlékeztet, hol egy pénztárnok kineveztetése javasoltatik 's egy tag azt tanácslá: váarakoznának e' kinevezéssel, míg a' társaságnak legalább pénztára leszen; 's a' t. Hát az írlandi egyházi törvényjavaslat! Jajgatva mondák ő uraságok: pápisták 's dissenterek azok 's tudatlan babonás nép, mellynek javára kívánják az egyházi jövedelmek fölöslegét fordítani. Am de ha olly tudatlanok vagyunk, 's olly babonások, miért nem tanítanak bennünket, 's csinálnak belőlünk episcopalistákat? (hangos tetszés) Végre azt mondták, hogy nincs is illy jövedelmi fölösleg, pedig Peel uram ismétlé ez állítást tamworthi kelepczés beszédében. Ez a' legfonségesb furesaság, mellyet éltemben olvastam. Nincs hát fölösleg? valóban! (kaczaj) Mit árthatott hát, ha törvényt hoztak olly valaminek elsajátítása felől, mi nem is léteze? (hangos tetszés). — Ezután melegül emlékezett hazájáról, mellyre 's a' dissenterekre nézve azt mondja, hogy igazságot kell nyerniök. „De bármelly igen hódolok, ugymond a' polgári 's vallásos szabadság nagy elveinek, még is gyöngédebb, szívhatóbb képesök kötnék születésem országához. Gyermeki érzékenyüléssel szeretem azt 's atyai gyöngédséggel (hangos tetszés); 's ha holnap kellene is síromba szállnom, bánatos öröm sohajtásával tennem azt azon gondolatban, hogy hazámat halálokor jobb sorsban hagyom el, mint születésemkor lelétem. (tetszés) De éltem azon szakában, mellybe most lépek, — én pedig hosszan élő nemzetséghez tartozom, 's olly vidor és ép erőben érzem magamat, mint ifjuságom napjaiban, — e' szakban mondom, magasb 's fonségesb állásponton fogok Irlandért küzdeni, miután az angol nép jó véleményét megszerzém neki, nem vásárolt hitvány hízélgéssel, hanem az által, hogy igazság-érzelmére 's vonzalmára hivatkoztam. Uraságtoknak nem szükség mondanom, hogy minél gazdagabb lesz Irland, annál jobb vevőt talál benne Anglia (halljuk!). — Folytatjuk.

FRANCZIAORSZÁG.

A' Moniteur körülményes tudósítást közöl Cherbourgól, sept. 14-ről, mellyben Tréhouart ur a' La Recherche nevü corvette parancsnoka, számot ad Grönland és Island partjain tett útjáról a' Blossville parancsnok alatti elveszett Lilloise nevü briggg felől. A' nyomozás hasztalan volt. —

Armand Carrel ur, Sarrant urhoz a' Nouvelle Minerve szerkesztőjéhez egy irományban azt nyilváníttja, hogy igen is kész a' grenadei megürült követségre kijelell gyanánt föllépni.

A' Moniteur sept. 23-ról jelenti: hogy Pepint kimár egyszer el volt fogva, de megszökött, ismét megcsípték. Hosszas fürkészet után végre a' hatóság fölfedezé, hogy Magnyban lappang Meaux mellett, e' falu egyik bérlőjénél. Sept. 19-kén estve több hajdut küldének oda Párisból, 's reggel 4 órakor az egész udvar körül volt véve. A' zörgésre fölébrült Pepin hirtelen felugrott fekhelyéből; félig meztelen találták őt egy rejtékben. Azonnal postakocsiba tették, 's jó őrizet alatt Párisba vivék a' Conciergeriebe. — Audry de Puyraveau követházi tag, ki a' pairkamara ellen elkövetett sérelmért egy hónapi fogságra 's 300 frank birságra van ítélve, a' kamarák bezárta után jelenté magát, 's 20-an st. Pelagiebe fogolynak valóban be is állott. —

Jaffrenou a' Reformateur kiadója sept. 21-én a' szajnai törvényszék elé idéztetett, az új sajtótörvények szerint engedetlenségre felszólításról vádoltatván a' törvények ellen. A' Reformateur ugyan is sept. 14-én egy cikkelyt közle, mellynek czime: „Harmincz új pair.“ Ebben következő hely vala olvasható, mellyen épült a' vád: „A' ministerség meg akarta mutatni, hogy 1835-ben megteheti azt, mit X. Károly 1830-ban megkísértett vala 's a' pairkamara a' minister uraknak nyiltlevelet adott a' kormányzás ügyességéről, helybenhagyván a' Fieschi-törvényeket.“ Dupaty a' Reformateur mostani kiadója, Jaffrenou nevében arra kérte a' törvényszéket: halasztaná el az ügy fölvételét, a' védelmező betegsége miatt; a' törvényszék azonban e' kérelemre nem hajlott, 's a' kiadót 6 hónapi fogságra és 1000 frank birságra ítélte. — A' franczia kormány óriási lépéseket tesz a' visszahatásban. Nem rég valamennyi párisi könyvárostól elszedette Voltaire, Rousseau 's Dupuy munkáit a' rendőrség által. (Oest. Beob.) Bellini, a' hires hangköltő sept. 23-án hunyt el puteauxi nyárlakában, Paris mellett éveit virágában (csak 29 eszt. volt). — A' Courier français bizonyos kütföbül állítja, hogy Pepin elfogatásán Gisquet a' rendőrispán személyesen volt jelen. Éjjel tudnillik Magnyba utazott 's más nap reggel maga intézte a' rendszabályokat. A' hirt, hogy Pepin Hollandiába szállott hajóra, atyafiai költötték, hogy a' rendőrséget kijátszák 's eltevelyítsék. Mint említik 4 vagy 5 politikai szökevényt st. Pelagieből fogatott elismét a' rendőrség. —

SPANYOLORSZÁG.

A' sept. 16-iki madridi Gaceta közli azon kir. rendelményt, melly által az új ministerek kineveztetnek, u. m. Toreno helyébe Alava gen tanácselnökké, 's külügyi ministerré; (addig pedig, míg a' jelenleg távollevő Alava elérkezők, don J. Villalba viselendi hivatalát); Castro Toronó helyébe d. Mariano Quiros ideigleni hadiminsterré; d. Juan Sartorio helyébe d. J. Al...

varez de Mendizabal pénzügyi minister ideiglenes tengeri ministerré; végre d. M. de Riva Herrera helyett d. Ramon Gil de la Cuadra belügyi ministerré. — Egy madridi levél szerint, melly a' Journal des Débatsban olvasható, Gil de la Cuadra a' neki ajánlott tárczát nem fogadta-el, melly e' szerint d. Martin de los Herrerosnak, kit meg kell különböztetni Garcia Herreros-tól, adatott által. Ugyanazon levél szerint Madridban sept. 14i éjszakán összeesküvés fődötetett-föl, mellynek fészke a' vasasvezred laktanyája, 's részesi az 1812iki alkotmány pártolói. E' fölfödözés következtében több bebörtönzés történt.

A' murciai junta f. h. Sán 17 szótöbbséggel 4 ellen feloszlott, 's a' cartagenai kormányzó tartományi parancsnokká neveztetett ki. Barcelona 1000 mázsa puskaport, Valencia 6000 puskát kívánt e' várostól, de sem a' por, sem a' puska nem adatott meg. — Az arrigoriagai szerencsétlen ütközet után a' carlositák Bilbaohoz közeledtek, de 15 és 16 közötti éjszakán Durango felé visszavonultak. D. Carlos főhadiszállása azon ütközet után Zornozaban volt. — A' Gazette de France szerint Mina general a' francia rendőrséget kijátszotta, 's elment Spanyolországba a' zendületi junták serege parancsnoksága átvételére. — A' madridi udvari ujság egy fölírását adja Mendizabal urnak a' regens királynéhoz sept. 17éről, melly előterjeszti a' minister nézeteit 's irányzatát 's többek közt ezeket is foglalja magában: „Fölséged szájából hallottam, asszonyom, hogy elhatározta magát oly minsterium-alkotásra, melly képes legyen az ország törvényes kívánatinak eleget tenni, 's azon rendszabályokat gyakorlatba hozni, mellyek alkalmasok az indulatok lecsilapítására, a' lázadt lelkek megbékítésére, a' rendtelenség elnyomására, 's azon czélkivívásra, hogy a' spanyoloknak csak egy akaratjuk legyen honjokat előbbi jóllétre 's hatalomra emelni. — Állandó, erőteljes, egyező akaratú 's mindenekelőtt felelős minsterséget alkotólag, mellyet a' nemzeti képviselőség keblében talált rokonérzés és segédhatás megerősítend, oda kell Fölséged kormányának minden iparkodását fordítani, hogy e' testvérgyilkoló háborút, melly századunk gyálázatja és mocska, dicsőn és minden külső segéd nélkül szüntesse meg; hogy azon vallásos testületek sorsát, mellyek javíttatása köz jóval egyező kíméletet kíván, meghatározza; azon jogokat mellyek a' törvényhatóságból folynak 's ennek legerősb gyámolai, bölcs törvényekké alakítsa; végre a' statushítt, mellynek határtalan erejét 's varázs-hatalmát a' szabad és gazdag angol földön tanulhatni-meg, ismét lábra állítsa, fölélessze, vagy inkább, újra teremtsen. Szóval, neki ügyekezni kell, hogy a' nép jogait 's kötelességét a'

thrónéival összhangzásba hozza; mert illy egyensúly nélkül a' közjóllét minden reménye hiu és csalékony. — A' regenskirályné ezen fölírást kegyesen fogadá's tetszését kijelenté. — A' National ellenben Mendizabal ezen nyilatkozatásával épen nincs megelegülve. A' levélnek azon része „ugymond“ mellyben Mendizabal elveit terjeszti elő, csupa üres szavak tömege. Belőle semmit sem tudhatni tisztábban, mint eddig, 's csak az tetszik-ki, hogy, nyílt vallomás nélkül, a' kezdett uton akar haladni. A' hiba azonban nem Mendizabal urban, hanem szerencsétlen helyzetében fekszik, melly semmivel sem jobb, mint elődeié. A' National neki hasonló véget jövendöl, mint Martinez de la Rosa 's Toreno uraké vala, kik közül az első legalább olly becsületes, a' második pedig olly ügyes, mint ő. Fölírásából az tetszik ki először, hogy Madridban a' francia befolyásnak semmi ereje többé, — azt az angol követ egészen tönkre tevő; — másodsor, hogy Mendizabálnak erős föltétele az Estatuto realt épségében föntartani; azért a' tartományi junták igen jól tesznek, ha fegyvereiket mindaddig nem rakják le, míg szabadságukat cortes nem biztosítja.

A' hirlapok teljeseek az arrigoriagai ütközet bővebb 's részletes leírásával 's a' fölötti eimékedéssel. Egy angol fötiszt és szemtanu írása szerint a' spanyol krisztiniak vesztesége csak 400ra megy körülbelül, kik részint holtak, részint sebesek. 269en kórházban fekszenek. Espartero gen. karját keresztüllőtték, 's egy ló dőlt ki alatta. Az angolok vesztesége aránylag csekély, 's csak 2 holtra és 5 sebesre megy. Fő oka a' királynéiak szerencsétlenségének a' parancsnoksági egység hiánya. Espartero és Espeleta nyilván 's egymástól egészen függetlenül munkálkodnak. Evans gen. a' maga katonáit nem adja ki kezei közül. A' 2dik angol ezred, melly ez ütközetben részt vett, igazi angol bátorsággal vitézkedett, 's a' visszavonulási parancsnak csak a' legnagyobb idegenkedéssel engedett. Ha Santanderből és Angliából új erősség érkezik: kétségkívül nagyobb 's hadtudományi elvek szerint intézendő munkálatokhoz fognak. A' jelen guerilla-rendszert tovább is folytatni annyit tenne, mint az ellenség kezére játszani; mert Hannibal ideje óta Napoleonig folyvást e' volt a' classicus hadakozási mód Spanyolország bérczes részeiben. Más hírek szerint a' carlositák vesztesége még nagyobb volt az arrigoriagai ütközetben, mint a' krisztiniaké. — A' Journal de Débats következőleg ír: A' 11iki veszteség elég sajnos. Az angolok elismerik, hogy a' carlositák gyakorlottabb lövészek, mi egy hegyes tartományban, 's guerilla-háboruban igen fontos elsőbbség. De különben is minden pillanat új bizonyosságot mutat, milly nehéz illy hadviselés. A'

leghevesb csatatüz alatt, falusi asszonyok, kik a városban gyümölcsöt árulni valának, egész nyugalommal sétálnak a carlositák sorain végig, kik azoktól naponként megbecsülhetlen tudósításokat vesznek a királyné tábora felől. Illy nemű merényekre vetemül az ellenséges falusi nép, 's így gától minden terv-létesülést a carlositák megtámadására vagy békerítésére. A Messenger bayonnei levelezője sept. 19-éről így ír: mind azon sok száz angol, ki hamis hir szerint a csatamezőn maradt, vagy pedig a carlositák fogságába jutott, teljes egészségben él 's úgy látszik, hogy még sokáig élni 's díszleni fog, mert mintegy föltették magokban, hogy fegyveres szemtanujilesznek azok vesztéségének, kiknek segédül jöttek, majd egy majd más ürügy alatt. Röviden, ők semmit sem tettek, a mit tenniök kellett volna. Különbözik mikép történhetett volna, hogy miután a carlositák a krisztinai osztályokat olyan hely felé nyomták vissza, hol több mint 4000 angol tanyázott, egy kéz sem mozdult ótalmokra. — Ez már második eset, hogy angol bajtárs uraimék magokat illy szépen viselik.

Saragossai ujságok szerint ott a minister-változás sept. 19-én lön tudva, de a junta ugyanaz napon adott-ki egy nyilatkozatást, mellyben jelentí, hogy előbbi viseleténél marad. Gerona nem akart a barcelonai junta rendelkezéseinek engedelmeskedni, 's ez azért igen megharagudott, és Gerona ellen katonaságot küldött. Más oldalról a barcelonai és valenciai junták a királyné iránti hűségöket 's engedelmességöket erősítik; — de szüntelen félni lehet, hogy a föllengző pártiak magokkal ragadandják őket. A Gazette de France legalább azt hirli, hogy 2000 barcelonai önkéntes csakugyan elfoglalta Geronát, 's onnét a királyné tisztjeit elkergetvén, a barcelonai junta által kinevezeteket hivatalba iktatá. — Azon nagy kérdés, mellytől jelenleg Spanyolország 's a ministerium sorsa függ, ez: — valljon a tartományi junták az új kormányhoz csatlakoznak-é? — a eadixi junta már hódolt, és szabad legyen remélni, hogy a többiek is hasonlót cselekesznek. Az estremadurái önkémesek, kik fenyegetve közeledtek Madridhoz, az új ministerség kinevezését hallván, visszafordultak. — Azonban még most igen nehéz lenne meghatározni: mire fordul a kétesügy? Mendizabal ur hihetlen munkásságot és erőt fejt ki. Csak kevés órai nyugalmat engednek neki hivatalos foglalatosságai. A szüntelen járáskeles Ildefonsoba, 's onnét vissza, az egymásra következő kabinetülések ki nem fárasztják. Megterhelve a tengeri, pénz és külügy' tárczáival, mondhatni, hogy most ő a személyesült rendszer, melly Spanyolországot igazgatja. — A madridi ostrom-állapot megszüntetése, 's több érdekes cikkely,

mellyek az udvari ujságba iktatvák, a ministerium minden czéljára 's teteire nyilvánosság sugárait hintik 's folyvást nevelik az új ministerium iránti közbizodalmat. — Castro Toreno hg. egy ügyetlen 's érdemetlen embert (Andriani-t) nevezett madridi katonai parancsnokká, melly választás senkinek sem volt tetszésére; Mendizabal azt megsemmítette. — A bizodalom, mellyet Mendizabal pénzügyi talentomiban 's tapasztalásiban helyeznek, már eddig is körébe gyűjté a spanyol pénz arisztokrátiát, 's a honi banquier-ek hajlók, gazdag pénzforrásokat nyitni számára. —

OROSZORSZÁG.

Az orosz czár két utasítványt bocsátott az igazgató tanácshoz, egyike a két külön seregből egyet alkot, de a rendelésből ki nem vehetni, micsoda két sereg volt az. Másik 1836-tól kezdve a magyar és ausztriai borvámot szállítja lejjebb 1) az egész sziléziai, galicziai 's erdélyi határszéleken bevitt borra nézve, és pedig elengedvén a 12½ percentet az értéktől, honnan a vám 13 ezüst rubel egy oxhóftól. 2) A beszszarabiai vámokon, a Duna révein, a fekete, és Azow tengereken beszállított borra nézve, hol a vám szinte 1836 elejétől 18 ezüst rubel egy oxhóftól, előlött az értéktől 12½ százaléki (percent) engedés. 3) A palaczokban beviendő borra nézve valamennyi már nevezett vámhivatalon egy palaczktól 25 ezüst kopék a vám, elengedvén 12½ századnyit az értéktől. — Valamennyi más vámhivatalon bevitt magyar 's ausztriai boron megmarad a mostani vám. — A kalisehi pompa után Töplitzbe rándultak a hatalmak. Egy drezdai levelező szerint az Allg. Ztgban Töplitzben negyvenkilencz, császár, király, nagy herczeg, herczeg, 's mintegy 80. herczegasszony vala most jelen. — Wrba grófra a fölövász mesterre volt bizva a szállások 's fogadás gondja, mi a szük hely miatt fölötte bajos

TÖRÖKORSZÁG.

Belgrádból septemb. 7-éről következőt irnak Selictar Boda kivégeztetéséről, kit arról vádoltak, hogy a scutarii zendülést előmozdította: „Selictar Boda vétsége és kivégeztetése a konstantinápolyi tudósításokban igen homályosan adatik elő. Nem merik ugyan őt e tudósítások egészen ártatlannak nyilvánítani; de hiszik, hogy koránsem volt elégséges ok azon vádra, mint ha egyetértett volna a scutaribeliekkel. Selictar Boda soha sem voltak kapcsolatjai Feiső-Albaniában, 's ez uttal az ottani dolgoktól annyival idegenebb volt, minthogy most a scutariak zendülése csak Hafz basa, nem pedig a porta urasága ellen van intézve. Corfuba szökte óta néhány év előtt, 's Konstantinápolyban tartózkodta egész ideje alatt, Selictar Boda egy lépést sem tön, melly neki vétségül tulajdoníthatnék, ha-

csak azon nyilvános kedvezést nem veszik annak, mellyel honfitársai törekvését elősegíté, hogy szoros törvényességet nyerjenek Albania részére, mi által különösen a' basák önkénye korlátozhatnék. — De egy hibája még is volt Selictar Bodának, melly mint néhány konstantinápolyi levél nem homályosan érteté, nagy befolyással fogott elítéltetésére lenni, — 's ezen hibája rendkívüli gazdagsága volt, melly a' porta megfogyott pénzügyének, más, újabb időben történt elkobzásokkal nem kevés segedelmire leend. —

Az Oester. Beobachter sept. 26ról következő ir Bécsből az ottan volt rendkívüli török követről: „A' szultán ő magosságától a' bécsi udvarhoz küldött Fethi Ahmed basa, a' nagyuri őrségek osztálynoka, tegnap előtt hagyta el a' fővárost, (sept. 27, 28 's 29kén Pesten volt a' hét választónál szállva), 's visszaindult Konstantinápoly felé. — Küldetése azon czélján kiáll, hogy a' nagyur sajnálatát kifejezze a' megöldögült I. Ferencz halálán, és szerencsét kívánjon Ferdinand császárnak, még más megbízatásai is voltak. Mahmud szultán, elismervén népei szükségét, 's a' czélszerű javítások és hasznos találmányok ösvényén folyvást haladva, arra bizta meg különösen e' követét, hogy szoros és alapos ismereteket szerezzen magának minden a' fővárosban levő nyilvános intézetről, hogy kitanulja azt, mit az ottoman birodalomban azután haszonnal lehetne valósítani. Mennyire ügyekezett Fethi Ahmed basa ez utóbbi megbízásnak megfelelni, a' főváros lakosai több ízben tanuji voltak. Semmi tudományos, jótékony, mű- vagy tanítóintézetet láttatlan nem hagyott; 's hasonló szorgalommal látogatta meg az ipari 's természettörténeti gyűjteményeket is. Azenban főleg a' katonaságra fordítá figyelmét 's a' hadtudományok osztályára, az oda tartozó intézetekre és segédeszközökre. Meglátogatta nem csak a' fővárosban létező katona intézeteket, mérnök- és pattantyus iskolákat, a' fegyvertárolkat 's gyárokat, hanem a' német-uhelyi (Wiener-Neustadt) katonai akademiát, a' maximilian-tornyokat is Lincz környékén, Mariazellben és Eisenerzben az olvasztó műveket és bányász munkákat. 'S e' tárgyakat mindenütt gondos figyelemmel vizsgálá, 's azok iránt czélszerű kérdéseket tevén, helyes nézetet, józan ítéletet, és sokféle előisméretet bizonyított. E' törekvésnek, mellyel a' követ ismereteit bővíteni szándékozik, mind a' polgári mind a' katonai hatóságok előző készséggel feleltek meg, 's kérdéseire nemcsak derék török tolmácsok által válaszoltak, hanem egy által az általa kívánt mintákat, rajzokat, 's bevezetéseket is nyílt bőkezűséggel közölték vele. — Ezeknél fogva utóbbi hasznos leend hazájának.

OLASZORSZÁG.

Német levelek így irnak Olaszországból Sienából sept. 7ről: „Hire vala hihetőleg bizonyos zendülésnek, melly majd majd kitörendő vala, 's Olaszország több tartományira is kiterjedendő. Most több személy utattasított el Toscanából, kik közt Poniatovsky herczeg, és Corsini herczeg fiastul, 's Torregiani marq. neveztetnek, kik, mint mondják vezérei voltak az összeesküvésnek, mellynek azon ünnepkor kelle vala kitörni, mellyet Toscanában az örökös herczeget szülte nhgnének akartakadni nagy fényesen. Az ünneptartás e' miatt hirtelen eltilatott, 's többen parancsot vettek eltávozásra Florenczből.“ —

ELEGYHIREK.

Dverniczky general Parisban nem rég bizonyos fiatal hölgygyel, némi szegény művész leányával kelt egybe. — Parisi lapok Genuából jött levelekre hivatkozva aug. 26ról azon hirt közlik, hogy a' cholera áldozatai közt a' város első nyolcz orvosa, 's a' hires Paganini is neveztetik. — A' Temps legújabb hiri is bizonyítja, hogy megholt Paganini 's hét millióra terjedő vagyont hagy maga után, de halála még sem való. — Dietz ur gözkocsija Parisban sept. 5én első szabályos utazási próbát tön. A' kocsin 40 személy volt, 's egy órákor indult el az Invalidtérről, honnan 33 percz alatt Sevresbe jött. Az uton több helyen kikelle térnie; hogy az előtte menő kocsikat megelőzze. Csudálkozók mindenki azon könnyűségen, mellyel Dietz ur minden irányban tudta a' műszert forgatni. — Ugy irétszik a' szimonisták ismét mozganak. Többen összegyűltek nem rég egy szigeten Meadon mellett, az Infantin atya által keletről küldött Barrault atya előlülése alatt. Mint a' főatya nagy helyetese sz. Simon szobrát hordá; oldala mellett némi fiatal nőt leheté észrevenni, phrygiai sapkával, 's egészen úgy öltözve, mint a' szabadság-istenné. Az apostolok valamennyien kecskeszakált hordotak, 's hosszú haját. A' gyűlésnek több testvér 's bátya halála jelentetett sajnálkozással, kik a' „szabad asszonyt“ nem pillantották meg, 's azután emittetett a' sz. simonisták munkássága Aegyptusban. —

Pénzkelet:		A' gabona pesti piaci ára oct. (kán 1835:			
Bécs oct. 2kán középár pengő pénzben		pozson. mérő váltó garas	leg-jobb	közép-szerű	cses-kely
Status 5 pC. kötelezv.	102 $\frac{3}{4}$	Tisztabuza	120	113 $\frac{1}{2}$	106 $\frac{2}{3}$
„ 4 „ „	99 $\frac{5}{8}$	Kétszeres	80	73 $\frac{1}{2}$	70
1820ki statuskölesön.	—	Rozs	53 $\frac{1}{2}$	50	46 $\frac{2}{3}$
1821ki „ „	—	Árpa	50 $\frac{1}{2}$	49 $\frac{1}{2}$	30 $\frac{2}{3}$
1834ki „ „	584 $\frac{5}{8}$	Zab	37 $\frac{1}{2}$	36	33 $\frac{1}{2}$
Kam 2 $\frac{1}{2}$ pC. kötel.	65 $\frac{5}{8}$	Köles	50	—	—
Bankrészevény	1347 $\frac{1}{2}$	Köleskása	122 $\frac{1}{2}$	120	106 $\frac{2}{3}$
Cs. arany pC. agio	—	Kukoricza	45 $\frac{1}{2}$	43 $\frac{1}{2}$	—